

**KOMUNALNO PREDUZEĆE
«KOMUNALAC» a.d. FOČA**

Broj:02-

Datum:mart 2021.god.

INFORMACIJA O POSLOVANJU

KOMUNALNOG PREDUZEĆA «KOMUNALAC» a.d.

FOČA

Za period 01.01.2020.-31.12.2020. godine

UVODNE NAPOMENE

KP «Komunalac» a.d. Foča je registrovano u Okružnom privrednom sudu u Trebinju pod brojem:062-REG-13-000037. Sjedište firme je u Foči u ulici Vuka Karadžića br.25.

KP «Komunalac» a.d. ima sljedeću strukturu vlasništva:

- Kapital opštine Foča..... 65%
- Penzioni fond..... 10%
- Fond za restituciju..... 5%
- Vaučer ponuda..... 20%

KP «Komunalac»a.d. Foča u okviru svoje djelatnosti u 2020. god. izvodio je radove i bavio se:

- čišćenjem javnih saobraćajnih površina,
- održavanjem i uređenjem javnih zelenih površina,
- održavanjem drvoreda na ulicama i parkovima,
- održavanjem fontana,
- odvozom smeća na deponiju i održavanjem deponije,
- održavanjem pijaca (zelene i buvlje),
- održavanjem gradskih grobalja («Božovac» i «Barakovac»),
- čišćenjem javnih saobraćajnih površina u zimskom periodu,
- izradom grobnica,
- poslovima dobivenim na javnim tenderima,
- poslovima vezanim za pogrebnu djelatnost i sl.

Radovi su izvođeni uglavnom prema programu čišćenja ulica i javnih površina u gradu na osnovu sklopljenog ugovora sa Opštinom.

Čišćenje ulica i drugih javnih površina u gradu osnovna su pretpostavka obezbjeđenja higijenskih uslova stanovanja i življenja i zdrave čovjekove radne i životne sredine.

To je osnov za utvrđivanje zadataka i podizanje kvaliteta ovih usluga na odgovarajući nivo.

Čišćenje i održavanje ulica, trgova i drugih javnih površina vršilo se u intezitetu koji je zavisio od značaja ulica i produkcije smeća, vremenskih prilika, godišnjeg doba i prema usvojenom Programu korištenja sredstava zajedničke komunalne potrošnje opštine Foča za 2020. godinu.

I ČIŠĆENJE JAVNIH SAOBRAĆAJNIH POVRŠINA

A/ Ulice koje su se u 2020.godini čistile svaki radni dan:

1.Ulica i Trg Kralja Petra m² 15149, čišćenje pomenute ulice koja se proteže od Opštine do gornjeg ćehotinskog mosta obuhvatalo je radove na čišćenju kolovoza, trotoara, rigola, kao i prostor ispred pošte i muzeja.

2.Šantićeva m² 11700, čišćenje pomenute ulice obuhvatalo je čišćenje kolovoza, trotoara i rigola.

3. Njegoševa m2 12750, ova ulica se proteže od Ribljeg restorana do donjeg čehotinskog mosta i obuhvata radove na čišćenju kolovoza, trotoara, rigola, kao i prostor ispred Doma vojske i Suda.

4. Ulica 9. Maja m2 4500, čišćenje pomenute ulice se vršilo od Opštine do Suda kao i prostor ispred direkcije «Maglića».

5. Betonski mostovi na Čehotini m2 3000, čišćenje obuhvata radove na čišćenju kolovoza, trotoara i rigola.

6. Svetosavska m2 6400, čišćenje ove ulice se obavljalo od gornjeg čehotinskog mosta do pekare u Donjem polju.

7. Ulica Mome Kočevića m2 1130, čišćenje pomenute ulice obuhvatalo je radove na čišćenju kolovoza, trotoara i rigola.

8. Cara Dušana m2 2630, obuhvata čišćenje pomenute ulice od gornjeg čehotinskog mosta do Srednjoškolskog centra.

9. Ulica Nemanjina, od zgrade Osnovnog suda do Osnovne škole „Sveti Sava“.

10. Naselje Miljevina.

B/ Ulice koje su se čistile tri puta sedmično

1. Karađorđeva, obuhvata čišćenje kolovoza, trotoara i rigola na potezu od Zelene pijace do ul. Vojvode Putnika.

2. Jevrejska, obuhvata prostor od Sat kule do gornjeg čehotinskog mosta i prostor ispred autobuske stanice

3. Nikole Pašića, od Opštine do do naselja Vojvode Putnika.

4. Ulica Svetog Nikole, obuhvata radove na čišćenju kolovoza, trotoara i rigola na potezu od zelene pijace do crkve.

5. Ulica Cara Lazara

6. Branka Radičevića od donjeg do gornjeg čehotinskog mosta (Riva), kao i ulice Stepe Stepanovića i Vuka Karadžića.

C/ Ulice koje su se čistile sedmično do petnaestodnevno:

- Sokolske ulica
- Vuka Karadžića
- Principova
- Studentska ulica
- Meše Selimovića
- Igmanski marš
- Krajiška ulica
- Petra Bojovića od restorana „Mladica“ do Akva parka „Ušće“, pješački most na Čehotini u vremenskom periodu rada akva parka, a ostali periodi po potrebi.

D/ Ulice koje su se čistile mjesečno:

- Ulica Cara Dušana, od Srednjoškolskog centra do naselja Livade.
- Naselje novoizgrađenih zgrada na bivšem platou Trikotaže
- Naselje Stepe Stepanovića
- Naselje Ribarska
- Naselje Vojvode Putnika
- Naselje Kočićevo i 9. maj.

II ODVOĐENJE ATMOSFERSKIH VODA

Ovi radovi su obuhvatali čišćenje slivnika, izbacivanje mulja, utovar u kolica i odvoz na sledećim ulicama:Kralja Petra, Šantićevoj, Njegoševoj, 9. Maja, betonskim mostovima na Čehotini, Svetosavskoj, Mome Kočevića, Cara Lazara, Branka Radičevića, Nemanjinoj, Cara Dušana, Karađorđevoj, Nikole Pašića.

III ODRŽAVANJE I UREĐENJE JAVNIH POVRŠINA (ZELENILA)

1.Održavanje travnjaka

Pomenuto održavanje je podrazumjevalo radove na čišćenju zelenih površina od raznog otpada, košenje trave i odvoz iste na deponiju u ulicama Kralja Petra, trg Kralja Petra, Njegoševa, prostor oko hotela, 9. Maja, obala Čehotine od gornjeg mosta do dječijeg vrtića, park Aladža, park na potezu Građenje-Ozren, potez između čehotinskih mostova (lijeva obala-riva), kao i park ispred MUP-a, te ulica Igmanskog marša između dva mosta na Drini.

2.Održavanje grmlja i žive ograde

Ovo održavanje podrazumjeva okopavanje grmlja, sječenje grmlja, šišanje žive ograde (najmanje četiri puta godišnje), kao i utovar i odvoz viška materijala. Ovi radovi su vršeni na potezu od gornjeg čehotinskog mosta do Dječijeg vrtića (Svetosavska), potez ulice naspram AMD, preko puta Autobuske stanice, nasuprot Muzeja, na Rivi i oko Opštine.

3.Održavanje ruža u parkovima

Pomenuto održavanje podrazumjevalo je radove na proljetnoj pripremi (okopavanje i šišanje), zalijevanje u toku ljetnog perioda, zagrtanje i priprema za zimu u zelenim površinama na prostoru oko Trga i ulice Kralja Petra, Muzeja, prostor oko MUP-a, Opštine, u ulici Njegoševoj, oko Hotela i Centra za kulturu i informisanje.

4.Održavanje drveća u drvoredu i parkovima

Ovo podrazumjeva izvršene radove na obrezivanju suvih grana sa uklanjanjem i odvozom na deponiju (u saglasnosti sa komunalnim inspektorom) i uz asistenciju radnika civilne zaštite, u ulicama:Kralja Petra, na Trgu Kralja Petra, Šantićevoj, Njegoševoj, Knjaza Nikole, Nemanjinoj, Cara Dušana do srednjoškolskog centra sa parkom u Dušanovu, Svetosavska do benzinske pumpe, park ispod čehotinskog mosta do dječijeg vrtića. U ovoj godini su posebno urađeni stabla drveća u ulici Kralja Petra i oko dječijeg vrtića u Donjem polju, gdje su sječena stabla, koja su ugrožavala bezbjednost prolaznika i djece u vrtiću.

5.Održavanje prostora i fontane oko spomenika kod Opštine

Pomenuto održavanje podrazumjeva izvršene radove na čišćenju prostora oko spomenika od raznog otpada, pranje betonskih površina oko spomenika, okopavanje cvijeća, zelenog rastinja, košenje trave i odvoz iste na deponiju, zalijevanje cvijeća, zelenog rastinja i travnjaka.

IV NABAVKA I SAĐENJE CVIJEĆA, ZELENOG RASTINJA I TRAVE U PROLJETNOM PERIODU KAO OBNOVA I OSVJEŽENJE PARKOVA

U toku ove godine se vršila obnova i osvježenje cvijeća, zelenog rastinja i trave u prostoru oko spomenika, ulici Kralja Petra sa trgom, prostoru oko Muzeja, MUP-a i Opštine, Njegoševa (od Suda do Hotela), ulici Knjaza Nikole, Šanićevoj, park u Dušanovu, park između mostova (od AMD-a do dječijeg vrtića), park od Građenja do Ozrena i potez između čehotinski mostova (lijeva obala-Riva).

V ČIŠĆENJE GRADSKIH POVRŠINA MAŠINOM ZA SNIJEG

Pomenuto čišćenje je podrazumjevalo čišćenje snijega mašinom sa platoa Trga Kralja Petra i drugim trotoarima u ulicama u gradu po prioritetima i dogovoru sa Zavodom za prostorno uređenje i to uglavnom na početku i kraju godine.

Takođe, u toku ove godine vršeni su i drugi poslovi na čišćenju i uređenju grada u skladu sa ukazanim potrebama i nalogima Urbanizma. Vršen je povremeno i po potrebi i mašinski i ručni utovar kabastog otpada na kamion i odvoz na deponiju.

VI DEPONIJA SMEĆA

Sav otpadni materijal iz grada po osnovu čišćenja javnih površina kao i kućnog i industrijskog otpada kao i ruševina i divljih deponija odvezio se i deponovao na sanitarnu deponiju «Babin Potok». Ova deponija je redovno održavana (razgrtanje, sabijanje i prestiranje zemljom). Sa povećanjem nivoa odloženog smeća vršila se i nadgradnja plastičnih cijevi Q 500 mm za otplinjavanje, tj. odvođenje gasova. Redovno su prečišćavane muljne komore i održavane unutrašnje saobraćajnice u deponiji. Moramo napomenuti da su zbog potpunosti deponije ovi troškovi sve veći, jer iziskuju veće zbijanje smeća i više zemlje za presipanje.

Takođe je važno napomenuti i da su kapaciteti za odlaganje smeća na ovu deponiju odavno punjeni i da je neophodno što hitnije rješavati pitanje nove lokacije za deponiju. Napominjemo da smo u ovoj godini, u dogovoru i uz finansijsku naknadu od Opštine, uradili dio poslova na proširenju postojeće deponije, kako bi se moglo odlagati smeće u proteklom periodu.

Rok za odlaganje na ovu deponiju je davno istekao .

Naime, rok koji je bio predviđen, za odlaganje smeća na ovu deponiju je bio 5 godina i on je istekao 2010 godine. Od tada do danas na ovu deponiju je odlagano smeće zahvaljujući velikim naporima radnika našeg preduzeća, koji su svakodnevno razgrtali doveženo smeće, zbijali dozerom i presipali zemljom. Ove aktivnosti su iziskivale i velika finansijska sredstva, a za koje je jedan dio troškova snosila i Opština.

Preduzeća je došlo u situaciju da se na ovu deponiju više ne može odlagati smeće, na bezbjedan način, i u više navrata o tome obavještavala Opštinu, kao ustanovu koja je zadužena za obezbjeđivanje adekvatne deponije. Posljednja privremena upotrebna dozvola istekla je u septembru 2018. godine.

1.Zelena pijaca

U 2020.godini uradili smo popravke određenog broja tezgi na zelenoj pijaci i većinu malih nepokrivenih tezgi zamjenili sa natkrivenim tezgama, kao i popravku česmi i odvoda za vodu. Takođe smo vršili djelimične opravke i betoniranje oštećenih betonskih površina na II platou i na stepenicama, kao i redovno održavanje i čišćenje čitave pijace. Radili smo i popravke tezgi po potrebi.

2.Buvlja pijaca

Već odavno je zainteresovanost za rad na buvljoj pijaci bila veoma mala, tako da smo potpuno obustavili rad ove pijace, a jedan dio tezgi smo već prije prebacili na zelenu pijacu i tu organizovali ovaj dio buvlje pijace, a ostale tezge smo povukli u krug preduzeća u Livade da se ne bi uništavale.

VIII ODRŽAVANJE GROBLJA

1. Staro groblje

U 2020. godini na starom groblju vršen je utovar i odvoz zemlje šljunka i ostalog materijala oko ograde groblja, kao i čišćenje, održavanje i košenje trave unutar groblja. Sa bočne strane groblja vršena je djelimična popravka i farbanje ograde groblja.

U toku ove godine vršena je izrada i betoniranje armirano betonskih ploča koje su postavljene na otvoreni kanal koji se nalazi u groblju, kao i redovno čišćenje kanala kroz groblje

2. Novo groblje «Barakovac»

Na novom groblju „Barakovac“ je u 2020. godini KP „Komunalac“ a.d. izvršio uređenje terena, vađenje i odvoz voćaka sa parcele, ravnanje terena, kao i odvoz viška zemlje, te ostale radove na uređenju i pripremi terena na novoj parceli, radi obezbjeđenja uslova za formiranje grobnih mjesta.

Na ovom groblju je pored redovnih aktivnosti vezanih za sahrane, izradu grobnica, održavanje groblja urađeno i sljedeće:

-Izrada betonskih staza između grobnica u dvostrukoj oplati betonom MB 20, staze su širine 100cm, debljine 20cm, dužine 50m,

-Mašinski utovar zemlje i dovoz sa kamionom na groblje i razastiranje između betonskih staza radi nivelisanja terena sa ručnim planiranjem zemlje,

-Redovno čišćenje i odvoz starog cvijeća i ostalog otpadnog materijala sa groblja,

3. Izgradnja i rad mrtvačnice na novom groblju „Barakovac“

Na novom groblju „Barakovac“, u toku 2017. godine je izgrađena mrtvačnica, za potrebe čuvanja i sahrane posmrtnih ostataka umrlih. U skladu sa članom 28. i 48. Zakona o grobljima i pogrebnoj djelatnosti (Sl. glasnik RS broj:31/13), bila je obaveza da se u roku od tri godine, od dana stupanja na snagu ovog zakona izgrade mrtvačnice na grobljima. U toku 2017. godine smo dobili sva potrebna dokumenta za izgradnju mrtvačnice i do kraja 2017. godine, smo upotpunosti izgradili i adekvatno opremili mrtvačnicu. Ukupno je za potrebe izgradnje i opremanja mrtvačnice utrošeno nešto malo više od 40.000,00 KM, i upotpunosti je isfinasirana iz sredstava KP „Komunalac“ a.d Foča. Početkom 2018. godine Opština Foča je izdala Rješenje i dala odobrenje za upotrebu objekta mrtvačnice. U toku 2020. godine, ova nova mrtvačnica je upotpunosti bila u funkciji i omogućila je lakše organizovanje

sahrana na novom groblju, bez prolaza kolone kroz gradska naselja.

IX POSLOVI PRIKUPLJANJA I ODVOZA SMEĆA

Preduzeće je o ovom periodu svakodnevno (uključujući i subote i nedjelje) prikupljalo i odvozilo smeće iz grada i prigradskih naselja, prema intezitetu i rasporedu koji je unaprijed utvrđen. Svaki dan najmanje tri kamiona i devet ljudi je radilo na ovim poslovima, a po potrebi se angažuje i više kamiona i ULT (sa dodatnim brojem ljudi) sa kojim se prikuplja kabasti otpad. Moramo naglasiti da nam je i dalje veliki problem ovaj kabasti otpad, jer građani vrlo često znaju da ga bace upravo kad mi očistimo smeće i bacaju ga kraj kontejnera umjesto da takav otpad prikupe i pozovu preduzeće da ga odveze. Ovako prikupljen otpad se odvozi na sanitarnu deponiju Rječica gdje se odlaže i presipa slojem zemlje za što se svakodnevno koristi dozer.

U ovom periodu smo redovno, pored gradskih naselja, odvozili i smeće iz Miljevine, Tjentišta, Broda, Dragočave i Jošanice, a u ljetnim mjesecima i sa kampa Bastasi i ostali kampova u Foči.

X OSTALI POSLOVI

Preduzeće je učestvovalo i na nekoliko tendera za izvođenje građevinskih i sličnih radova, proširenje i uređenje deponije, uređenja obala rijeka u gradu, rušenje stari objekata i uspješno ih realizovalo. Rađeni su i drugi poslovi vezani za našu djelatnost u dogovoru sa nadležnim organima i po potrebi.

RADNA SNAGA

U 2020. godini prosječan broj zaposlenih radnika na osnovu stanja krajem mjeseca je iznosio 40 radnika na neodređeno vrijeme, a po potrebi se angažovalo tri do pet radnika na privremeno-povremene poslove.

Kvalifikaciona struktura stalno zaposlenih radnika prikazana je u sljedećoj tabeli:

MR.....	1 radnik
VSS.....	4 radnika
SSS.....	6 radnika
VK.....	2 radnika
KV.....	11 radnika
PK.....	8 radnika
NK.....	8 radnika

Prosječno obračunata neto zarada u periodu januar-decembar 2020.god. iznosila je 916,00 KM po radniku (uključujući i topli obrok i regres). Sa 31.12. 2020.godine nije bio isplaćen NLD za novembar i decembar 2020. godine i topli obrok za decembar u iznosu od 65.681,00 KM, te doprinosi i porezi za ova dva neisplaćena LD u iznosu od 48.262,00 KM, koji se uplaćuju kad i NLD.

Porez na dodatnu vrijednost (PDV) nije uplaćen za decembar 2020 godine (jer se uplaćuje do 10 u narednom mjesecu) u iznosu od 14.701,00 KM, kao i poreza na dobit i ostalih taksi, sredstva solidarnosti, kredita radnika, članarine i ostale naknade u iznosu od 14.890,00 KM. Sve ove obaveze dospijevaju na naplatu poslje nove godine i uredno su plaćene.

Ostale su neplaćene i naknade za Nadzorni odbor u iznosu od 1.200,00 KM.

U ovoj godini su isplaćene i sve mjesečne rate kredita, koje iznose 55.087,00 KM na godišnjem nivou .

U ovom momentu možemo reći da su za prošlu 2020. godinu isplaćene sve obaveze prema radnicima (plate, topli obrok, vozne karte kao i doprinosi po ovim obavezama).

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POSLOVANJU
PREDUZEĆA

ZA PERIOD OD 01.01.2020-31.12.2020 GODINE

POSLOVNA AKTIVA

Poslovnu aktivu čine:

- stalna imovina
- obrtna imovina – tekuća imovina
- aktivna vremenska razgraničenja

STRUKTURA STALNE IMOVINE

U strukturi ukupne aktive na dan 31.12.2020.godine stalna imovina iznosi 268.049,00 KM.

Strukturu stalne imovine čine:

	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2020</u>	<u>INDEX</u>
NEMATERIJALNA ULAGANJA	32.040	32.040	100
GRAĐEVINSKI OBJEKTI	139.829	140.239	100
OPREMA	112.758	95.435	85
ALAT I INVENTAR	-	-	-
SREDSTVA KULTURE	335	335	100
DUGOR. FIN. PLASMANI	-	-	-
I UKUPNO STALNA IMOVINA	284.962	268.049	94

STRUKTURA OBRTNE IMOVINE

	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2020</u>	<u>INDEX</u>
MATERIJAL	-	-	-
ROBA (po nab. cijen.)	19.083	18.750	98
POTRAŽIVANJA OD KUPACA	391.653	473.662	121
SUMNJIVA I SPORNA POTRAŽ.	147.329	143.685	98
DRUGA POTRAŽIVANJA	6.094	10.269	169
GOTOVINA	149.467	138.749	93
II UKUPNO OBRTNA IMOVINA	713.626	785.115	110
III AKTIVNA VREM. RAZGRANIČ.	70.319	59.755	85
UKUPNA POSLOVNA AKTIVA (I+II+III)	1.068.907	1.112.919	104

Kod stavke oprema, u odnosu na prošlu godinu, imamo mali pad, a to je zbog obračuna amortizacije za 2020. godinu. Amortizacija za građevinske objekte se takođe računa, ali je stopa amortizacije niža nego za opremu, a i ulagano je u ovoj godini u renoviranje objekata, tako da nije došlo do smanjenja vrijednosti građevinski objekata.

Kod obrtne imovine u ovoj godini imamo neznatno smanjenje zaliha robe u prodavnicama po popisu, a potraživanja od kupaca su imala rast u odnosu na prošlu godinu.

Druga potraživanja su imala procentualno veliki rast, ali to nije nominalno veliki iznos, a odnose se na akontacije radnika.

Naplativost usluga u prošloj godini bila je oko 86% od stanovništva i oko 95% od pravnih lica. Ukupna naplativost potraživanja u 2020. godini je iznosila 92,22 % i veoma je dobra, ako se uzme u obzir ekonomska i svaka druga situacija, korona virus isl. Moramo napomenuti da je ova naplativost iz godine u godinu bivala sve veća, što je posljedica veoma dobro organizovane naplatne i drugih službi u preduzeću.

Naglašavamo da je početkom 2015. godine zbog zastare (a ne donošenja odluke od strane Nadzornog odbora za otpisom) na sumnjiva i sporna potraživanja preknjiženo 169.644,00 KM, ali je u ovoj godini jedan dio ovih potraživanja otpisan i prebačen na troškove, pa je iznos ovih potraživanja za taj iznos umanjen u odnosu na prošlu godinu.

Takođe imamo blagi pad gotovine u donosu na prethodnu godinu.

Aktivna vremenska razgraničenja su takođe imala pad, a odnose se na smanjenje plaćenih kamata za dugoročni kredit koji je podignut u prethodnom periodu.

Ukupna poslovna aktiva je na kraju 2020. godine bila nešto veća nego u 2019. godini.

POSLOVNA PASIVA

Poslovnu pasivu čine:

-kapital

-obaveze

STRUKTURA KAPITALA

	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2020.</u>	<u>INDEX</u>
OSNOVNI KAPITAL	478.357	478.357	100
OSTALI OSNOVNI KAPITAL	121.033	121.033	100
REVALORIZACIONE REZERVE	3.536	3.536	100
NERASPOREĐENI DOBITAK			
RANIJIH GODINA	60.142	82.454	137
GUBITAK RANIJIH GODINA	243.606	243.606	100
GUBITAK TEKUĆE GODINE	-	-	-
DOBITAK TEKUĆE GODINE	22.312	61.420	275
UKUPNO KAPITAL	441.774	503.194	114

U strukturi kapitala došlo je do rasta kapitala, što je posljedica poslovanja sa dobitkom u ovoj godini u iznosu od 61.420,00 KM

Rast je bio i na dobitku ranijih godina, jer je preduzeće posljednjih godina poslovalo pozitivno sa značajnim ostvarenim dobitkom.

U 2020. godini naše preduzeće je poslovalo sa dobitkom od 67.157,00 KM prije oporezivanja dobiti, odnosno sa neto dobitkom od 61.420,00 KM, poslije oporezivanja .

Na kraju je i ukupan kapital preduzeća imao rast u odnosu na prošlu godinu za 14 indeksni poena.

STRUKTURA OBAVEZA

	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2020.</u>	<u>INDEX</u>
DOBAVLJAČI	45.225	45.653	101
KRA TKOROČNI KREDITI	58.952	60.709	103
DUGOROČNI KREDITI	393.011	348.130	89
OBAVEZE ZA ZARADE I NAKNADE			
ZARADA	93.358	108.387	116
ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	-		
OBAVEZA ZA PDV	12.686	14.701	116
DRUGE OBAVEZE	23.901	32.145	134
UKUPNO OBAVEZE	627.133	609.725	97

U 2020. godini je došlo do smanjenja ukupnih obaveza preduzeća u odnosu na 2019. godinu u iznosu od 17.408,00 KM, što je dobar pokazatelj ukupnog pozitivnog poslovanja preduzeća u ovoj godini.

U ovoj godini su neznatno povećane obaveze prema dobavljačima, u odnosu na prethodnu godinu.

Dugoročni krediti su imali značajan pad, jer su redovno isplaćivane rate kredita u prošloj godini, ali smo uspjeli i da dobijemo smanjenje kamata po ovom dugoročnom kreditu, pa je i po tom osnovu došlo do smanjenja oih obaveza .

Obaveze za zarade i naknade zarada, u odnosu na prošlu godinu, su imale značajani rast u nominalnom iznosu, ali je to posljedica povećanja ličnih primanja radnika, a ne većeg broja neizmirenih mjeseci.

Stavka obaveza za PDV je povećana, ali to je zakonska obaveza i zavisi od ukupno fakturiranih usluga. Preduzeće je izmirilo sve obaveze, a ostali smo dužni samo obavezu za decembar 2020 godine, a ona se po zakonu izmiruju tek u januaru 2021. godine.

Druge obaveze su nešto veće, nego u prethodnoj godini. Ostale su obaveze koje su tekuće i za koje se plaća u narednom mjesecu i to ugovoru za obavljanje povremeno privremenih poslova (3.206,00 KM), porezi i doprinosi na ugovore o privremeno povremenim poslovima (2.217,00 KM), obaveze po osnovu kamata i troškova postupka po rješenjima prinudne naplate od Poreske uprave ove godine nije bilo, jer smo sve obaveze poreskoj upravi izmirivali u zakonskim rokovima, obaveze za porez na dobit (5.237,00 KM), primljeni avansi (rezervacije i unaprijed plaćene izrade grobnica) u iznosu od 7.967,00 KM, obaveze za kredite radnika (1.880,00 KM) , neizmirene bruto obaveze prema članovima Nadzornog odbora (1.984,00 KM), te razne članarine komorama, dugovi radnika prema poreskoj upravi, obaveze prema šumama, obaveze za vode, naknade i sl (9.654,00 KM).

U ovoj godini nije bilo odloženih reprogramiranih poreskih obaveza, što je rezultat isplaćanih rata po Sporazumu o načinu izmirenja poreskih obaveza sklopljenim sa Poreskom upravom RS.

Ukupne obaveze preduzeća na kraju godine su manje nego u prethodnoj godini za 17.408,00 KM, što je svakako vrlo pozitivno za dalje poslovanje preduzeća.

BILANS USPJEHA

Ukupan prihod za period januar-decembar 2020. god. je iznosio 1.084.339,00 KM i sastoji se od sledećih stavki:

	<u>2019.god.</u>	<u>2020.god.</u>	<u>INDEX</u>
I POSLOVNI PRIHODI	988.269	1.084.339	110
1.Prihodi od prodaje robe (maloprodaja, veleprodaja)	71.762	74.634	104
2.Prihodi od izvrš. usluga (odvoz smeća čišćenje ulica. i ost.građ. radovi)	675.574	754.034	112
3.Prihod od pijace	14.804	12.196	82
4.Prihod od pogrebnih usluga (rezervacije, održav., prevoz, iskop, ulaz)	63.054	66.368	105
5. Prihod od izrade grobnica	41.542	37.644	91
6.Prihod od usluga transp. sredstava	42.778	61.567	145
7. Prihod od mrtvačnice	18.181	18.036	99
8.Prihod od premija, subvencija i dotac. (naknade za bolovanje i od biroa za zap.)	3.529	4.363	124
9. Prihodi od ugovorenih usluga –tenderi (zelene površine, reparacija tezgi i kontejnera, nastrešnice, deponija)	55.038	54.297	99
10.Drugi poslovni prihodi	2.007	1.200	60
II FINANSIJSKI PRIHODI	89	-	-
1,Prihodi od kamata	89	-	-
III OSTALI PRIHODI	2.846	-	-
(prihodi od smanjenja obaveza, takse)			
UKUPAN PRIHOD (I+II+III)	991.204	1.084.339	109

Ukupan prihod u 2020 godini je bio značajno veći u odnosu na 2019. godinu.

U 2020.godini na prihodima od prodaje robe (prodavnice) postojao je rast prihoda, jer je otvaranjem mrtvačnice u našem vlasništvu, došlo do značajnog povećanja i prihoda od prodaje u našim prodavnicama (iako smo cijene ovih proizvoda značajno smanjili zbog konkurencije), što je bio i jedan od ciljeva ulaganja u izgradnju mrtvačnice iz sopstvenih sredstava.

Prihodi od izvršenih usluga odvoza smeća i čišćenja ulica, su imali značajan rast, a najvećim dijelom zbog povećanja cijena usluga odvoza smeća, koje je Opština odobrila u toku 2020.godine, a dijelom i zbog povećanja obima čišćenja ulica i zelenih površina.

Prihodi od pijace svake godine su manji, jer je potražnja za tezgama manja, a i promet robe na pijaci je sve manji.

Prihodi od pogrebnih usluga (rezervacije , iskopi isl.) su imali blagi rast.

Prihod od usluga transportnih sredstava je imao značajan rast, jer je rađeno više poslova sa mehanizacijom, kako za Opštinu tako i za druga pravna i fizička lica.

Prihodi od mrtvačnice su novi prihodi, koji su počeli da se stvaraju tek od predprošle godine, izgradnjom mrtvačnice na groblju Barakovac, tako da je ovo neki prosjek za ovu vrstu usluga.

Prihodi od ugovorenih usluga, tenderi i sl. su ostali slični kao prošle godine a najčešće su dobiveni od Opštine, a odnose se na radove na deponiji, parkovima, vrtićima, rušenju objekata po gradu i sl.

Treba napomenuti da je naplativost usluga odvoza smeća od stanovništva bila dosta dobra, iako je pojava virusa korona blago uticala na istu, i za 2020. godinu iznosi cirka 86%. Naplativost usluga od pravnih lica je nešto bolja i iznosi cirka 95%, za 2020 godinu.

Učinjeni su značajni naponi na podizanju ove naplativosti, počevši od naših opomena, advokatskih opomena, tužbi i drugih vrsta pritisaka. I dalje je problem što ova obaveza zastarjeva za jednu godinu, pa je veoma mali iznos za koji možete tužiti građanina, jer građani obično plate 5-6 mjeseci, a ostanu dužni pola, pa ih gotovo nemate zašto tužiti.

Ukupan rast prihoda u 2020. godini u odnosu na prethodnu godinu je bio 93.135,00 KM.

RASHODI

U periodu januar-decembar 2020 godine utvrđeni rashodi su iznosili 1.017.182,00 a po pozicijama su izgledali ovako:

	<u>2019god.</u>	<u>2020god.</u>	<u>INDEX</u>
I POSLOVNI RASHODI	913.305	977.423	107
-Nabav. vrijed. prodane robe	41.828	46.188	110
-Troškovi mater. za izradu i ost.	34.308	36.580	107
-Troškovi goriva i energije	63.272	54.380	86
-Troškovi zarada nak. zarada	624.724	676.354	108
-Trošk. ostalih bruto lič. rashoda (k-to 524 do 529)	17.286	32.362	187
-Troškovi proizvodnih usluga (k-to 530, 531, 532, 533, 535, 539)	81.496	80.622	99
-Troškovi amortizacije	26.777	28.440	106
-Troškovi poreza	5.435	5.419	100
-Troškovi doprinosa	-	-	
-Nematerijalni troškovi (neproizvodne usluge, reprezen., člana- rine, provizije i sl.	18.179	17.078	94
II FINANSIJSKI RASHODI	23.998	16.716	70
III OSTALI RASHODI	28.251	23.043	82
UKUPNI RASHODI (I+II+III)	965.554	1.017.182	105

Ukupni rashodi, kao i ukupni prihodi, u ovoj godini su veći nego u prethodnoj godini i na nekim stavkama su imali rast, a na nekim pad.

Nabavna vrijednost prodane robe je imala rast, jer je i prihod od prodaje robe takođe imao rast.

Troškovi materijala za izradu su imali rast, u odnosu na prošlu godinu, ali ne velike nominalne vrijednosti.

Troškovi goriva i energije su imali blagi pad u odnosu na prethodnu godinu, jednim dijelom zbog nižih cijena goriva, a jednim manjim dijelom i zbog veće uštede goriva.

Troškovi zarada i naknada zarada su imali takođe blagi rast, a najveći razlog ovog rasta je povećanje minimalne cijene rada u toku ove godine.

Troškovi amortizacije su imali rast jer je došlo do povećanja vrijednosti građevinskih objekata, u odnosu na prošlu godinu.

Troškovi ostalih bruto ličnih rashoda su imali značajan rast u 2020. godini, a najvećim dijelom su nastali povećanjem stavki otpremnina, jer su u ovoj godini u penziju otišla 3 radnika sa visokom stručnom spremom. A jednim dijelom je povećana ova stavka i zbog povećane pomoći našim radnicima.

Finansijski rashodi su imali pad, a odnose se na smanjenje kamatne stope na dugoročni kredit, koje smo uspjeli dobiti, ali i smanjenja kamata po redovnim anuitetima na kredit u toku ove godine.

Ostali rashodi su nešto niži u odnosu na prethodnu godinu, a najvećim dijelom ih čini otpis zastarjelih potraživanja u 2020. godini, koji je iznosio 16.798,00 KM, a odnosi se na otpis potraživanja od građana, koji izmirivanjem potraživanja za zadnju godinu stiču zakonsku mogućnost da im se ostatak duga mora otpisati, jer je zastara ovih potraživanja za domaćinstva godina dana.

Dakle, ukupni rashodi su rasli za 105 indeksni poena, u odnosu na prošlu godinu, dok su ukupni prihodi rasli za 109 indeksni poena, za isti period, što je rezultiralo ukupnim pozitivnim rezultatom poslovanja za 2020 godinu u iznosu od 67.157,00 KM, prije oporezivanja.

REZULTAT POSLOVANJA

U periodu januar-decembar 2020. god. KP «Komunalac» a.d. Foča ostvarilo je dobitak prije oporezivanja u iznosu od 67.157,00 KM, odnosno neto dobitak od 61.420,00 KM.

Rezultat poslovanja preduzeća je razlika prihoda i rashoda u okviru posebnih podbilansa prihoda i rashoda.

BRUTO REZULTAT POSLOVANJA

	<u>DOBITAK</u>	<u>GUBITAK</u>
-Poslovni prihodi i rashodi	106.916	-
-Finansijski prihodi i rashodi	-	16.716
-Ostali prihodi i rashodi	-	23.043
<u>UKUPNO</u>	<u>106.916</u>	<u>39.759</u>

-Ukupni bruto dobitak	106.916
-Ukupni bruto gubitak.....	39.759
<u>DOBITAK:</u>	<u>67.157</u>
<u>Porez na dobit.....</u>	<u>5.737</u>
<u>NETO DOBITAK.....</u>	<u>61.420</u>

	<u>2019.GOD.</u>	<u>2020.GOD.</u>
-Gubitak	-	-
-Dobitak	22.312	61.420

Dakle, u periodu januar-decembar 2020. godine ostvaren je neto dobitak u poslovanju u iznosu od 61.420,00 KM.

Vidljivo je da su prihodi bili značajno veći nego u predhodnoj godini, ali su i rashodi imali rast.

Odnos poslovnih prihoda i rashoda je bio pozitivan, pa je preduzeće poslovalo sa poslovnim dobitkom od 106.916,00 KM.

Međutim, na ukupno poslovanje veliki uticaj je imao otpis zastarjelih potraživanja od stanovništva, što je najvećim dijelom posljedica otpisa zastarjelih i nenaplativih potraživanja od stanovništva. Naplativost ovih usluga, u 2020. godini, je oko 86%, ostali dio se najvećim dijelom odnosi na socijalne slučajeve i dio stanovništva koji nema nikakva primanja, pa ako ih i tužite nemate odakle naplatiti.

Moramo naglasiti da je ovo izuzetno dobar rezultat poslovanja komunalnog preduzeća, uzimajući u obzir da je veliki broj komunalnih preduzeća u okruženju u vrlo lošem stanju, neki i u stečaju ili u blokadama računa i neizmirenim obavezama.

Rezultat je ovo zalaganja svih radnika preduzeća, ali i vođenja računa o svakom rashodu preduzeća, kao i vođenju odgovorne politike zapošljavanja u preduzeću.

I pored dosta poteškoća u poslovanju preduzeća, zastarjele mehanizacije, nešto slabije naplativosti od stanovništva, sve manje privrednih subjekata koji egzistiraju, preduzeće je uspjelo da ispuni svoju osnovnu zadaću, a to je da redovno čisti i uredno održava grad, a da istovremeno izmiruje sve svoje obaveze i ima pozitivan rezultat poslovanja.

RIZICI POSLOVANJA I DALJI RAZVOJ PREDUZEĆA

Što se tiče rizika poslovanja preduzeća, treba naglasiti da preduzeće egzistira u vrlo teškom privrednom ambijentu u kojem se nalazi privreda a i stanovništvo ovog grada. Stalno se smanjuje broj privrednih subjekata za koje vršimo usluge, sve je slabija platežna moć stanovništva i iz godine u godinu je sve teže poslovati.

Napominjemo da smo, u prethodnom periodu, uz pomoć većinskog vlasnika (opština Foča) i Fonda za zaštitu okoline RS, nabavili dva polovna kamiona – kipera za odvoz smeća, a u toku 2018. godine, uz takođe sufinansiranje Fonda za zaštitu okoline (učestvovanjem na njihovim konkursima za dodjelu sredstava) i djelimično Opštine i našeg preduzeća, nabavili i polovni kamion smečaru za prikupljanje i odvoz smeća, čime se značajno popravila struktura mehanizacije, koja je i dalje dosta zastarjela.

Nabavkom ovog kamiona smečare, se došlo u situaciju da sa dva kamiona smečare ne možemo doći u situaciju da se kvarom jednog kamiona obustavi odvoz smeća iz grada, a kad je potrebno uključivanjem oba kamiona se može mnogo brže prikupiti i odvesi smeće iz grada i prigradskih naselja.

Takođe smo u 2019. godini iz vlastitih sredstava nabavili još jedno pogrebno auto, čime smo poboljšali i ovaj dio voznog parka, a dobro bi došla i nabavka SKIP i eventualno jednog kamiona kipera, za zamjenu za ovaj stari kamion, koji se gotovo više i ne može registrovati.

Takođe, je vrlo važno da se što prije iznađe i osposobi lokacija za deponovanje smeća, jer je postojeća lokacija popunjena, i samo se uz maksimalno zalaganje radnika preduzeća, na razgrtanju i presipanju zemljom te lokacije, još nekako odlaže smeće na postojećoj deponiji, čiji je rok za bezbjednu upotrebu istekao.

Neophodno bi bilo da Opština iznađe mogućnosti subvencionisanja domaćinstava koja se nalaze u takvom socijalnom i materijalnom statusu da ne mogu da plaćaju odvoz smeća. U ovoj kategoriji se nalazi cc-a 600 domaćinstava, što na godišnjem nivou zahtjeva subvenciju od cc-a 60.000,00 KM.

Napominjemo, da smo u toku 2017 i početkom 2018. godine, izgradili iz vlastitih sredstava novu mrtvačnicu na gradskom groblju,, čime se na duži rok zaokružila usluga pružanja kompletnih pogrebnih djelatnosti preduzeća.

Bilo bi potrebno da Opština iznađe mogućnost za nabavku većeg broja kontejnera, jer su postojeći kontejneri u dosta lošem stanju (deformisani, neki bez točkova i sl.), pa i pored popravki koje naše preduzeće vrši na njima, usljed duže uporebe nisu u mogućnosti da se primaknu kamionu, već se moraju gotovo vući i nositi do kamiona, što značajno uslovljava i otežava pražnjene istih.

Početak 2020. godine smo dobili određeno povećanje cijena usluga odvoza smeća, čime su stvoreni uslovi za povećanje primanja radnika i usklađivanje iznosa plata NK radnika sa zakonskim povećanjem najniže cijene rada, što je svakako povoljno uticalo na rad i radnu disciplinu radnika i urednije obavljanje tih poslova.

Takođe, još jednom podvlačimo da smo u toku 2017 i 2018.godine, nekon dužeg vremena povezali radni staž radnicima i obezbjedili zdravstvenu zaštitu i redovnim uplatama poreza i doprinosa, omogućili finansijsku stabilnost preduzeća. Stanje novčanih sredstava na računima, na kraju godine, garantuje dalju sigurnost poslovanja, kao i realizaciju svih zacrtanih ciljeva preduzeća u 2021. godini.

KP „Komunalac“ a.d. Foča je u 2011. godini prešao u većinsko vlasništvo opštine Foča (65% kapitala), na osnovu Zakona o prenosu prava svojine na kapitalu Republike Srpske u preduzećima koja obavljaju komunalne djelatnosti na jedinice lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 50/10). Na ovaj način preduzeće je vraćeno onome ko ga je i osnovao i za koga i obavlja najveći dio poslova. Time i zainteresovanost osnivača (lokalne zajednice) za opstanak i razvoj ovog preduzeća postaje svakako mnogo veća, a i mogućnosti za samo ulaganje i dodjeljivanje novih poslova ovom preduzeću od strane Opštine se uvećava.

Sve ovo, nadamo se, će imati pozitivan efekat za dalji rad i razvoj preduzeća i unjeti će sigurnost u poslovanju istog.

Ukoliko se sve ove pretpostavke i obistine, a smatramo da hoće, to bi preduzeće moglo da nastavi uspješno da posluje i izvršava svoje obaveze zbog kojih je i osnovano.

Ovo preduzeće u svojoj osnovnoj djelatnosti se bavi čistoćom grada i očuvanjem zdrave životne sredine, tako da se čitave godine preduzimaju razne mjere na zaštiti životne sredine (od samog prikupljanja i odvoza smeća, sanacija divljih deponija u gradu i prigradskim naseljima i sl.).

Dakle, pored dosta poteškoća u poslovanju preduzeća, zastarjele mehanizacije, i dalje niskih cijena usluga čišćenja ulica i trgova, nešto slabije naplativosti od stanovništva, sve manje privrednih subjekata koji egzistiraju, preduzeće će nastaviti da uspješno obavlja svoju osnovnu zadaću i da redovno čisti i održava grad urednim.

U međuvremenu je došlo do pojave korona virusa, koji je sigurno doveo do problema u poslovanju preduzeća. Mnogi privredni subjekti su prestajali da rade (zabranjen im je bio rad), tako da im naše preduzeće nije moglo fakturisati usluge, a istovremeno se tražilo da naše preduzeće pojača čistoću i odvoz smeća iz grada. Ovo je značajno smanjilo ukupan prihod preduzeća, a troškovi su bili veći, jer se zahtjeva veći nivo čistoće u gradu, što je svakako uticalo na rezultate preduzeća.

Ipak, pored svega nabrojanog, nadamo se, a mislimo i da imamo osnovne pretpostavke, da preduzeće i dalje uspješno posluje i obavlja svoju funkciju zbog koje je i osnovano.

DIREKTOR :
Mr. Ranko Šaran dipl .ecc.